

De nieuwe beursbrandvoorwaarden: de VMZB 2021

VAST 2021 / P-053
22 november 2021

Op 28 juni van dit jaar heeft de VNAB de nieuwe modelvoorwaarden voor brandverzekeringen gepresenteerd: de VNAB Modulaire voorwaarden voor Zaak- en Bedrijfsschadeverzekering 2021 ('VMZB 2021'). Dit betreft een model- c.q. basispolis waaronder dekking wordt geboden voor zowel zaakschade als bedrijfsschade. Deze voorwaarden zijn de opvolger van de in de beursbranche veelgebruikte NBZB 2006 (Nederlandse Beursvoorwaarden voor Zaak- en Bedrijfsschadeverzekering) en zijn te karakteriseren als een evolutie van die thans vijftien jaar oude voorwaarden.

1. Inleiding

In deze bijdrage zal ik eerst ingaan op de historie van de beursbrandvoorwaarden om vervolgens systematiek en inhoud van de VMZB 2021 te bespreken. Dit laatste zal ik doen vanuit het uitgangspunt dat de uitleg van beurscondities met name afhankelijk is van objectieve factoren, zoals de bewoordingen van de bepaling, gelezen in het licht van de polisvoorwaarden als geheel en van de eventueel daarbij behorende toelichting.¹ De reden om bij de geschiedenis van de VMZB 2021 stil te staan, is erin gelegen dat er een toelichting op de VMZB 2021 is geschreven en gepubliceerd én daaruit volgt dat de inhoud van de VMZB 2021 grotendeels aansluit bij de NBZB 2006. Daarmee wordt voor de uitleg van de nieuwe condities teruggevallen op de NBZB 2006.

De aard van deze bijdrage is die van een overzichtsartikel.² Ik beoog daarin de lezer een breder kader te schetsen van het karakter en de werking van de VMZB 2021. Ik kan niet uitputtend daarop ingaan, maar zal mij concentreren op enkele hoofdlijnen van de materiële dekkingsomvang en waar nodig aangeven op welke wijze eerdere condities voor begrip en toepassing van de VMZB 2021 relevant kunnen zijn. Tot slot sta ik stil bij enkele wijzigingen in de algemene bepalingen en begrippen.

2. De geschiedenis in vogelvlucht

De VMZB 2021 is net als de NBZB 2006 een polis die gecombineerd dekking biedt tegen zaak- en bedrijfsschade. Dit gecombineerde karakter is niet vanzelfsprekend. Aan de wieg van de VMZB 2021 stonden separate modelvoorwaarden, die later zijn gecombineerd. De 'zaakschademodule' gaat terug tot 1998. In dat jaar werd de Nederlandse Beurspolis voor Uitgebreide Gevaren 1998 geïntroduceerd ('NBUG 1998') met daarbij een toelichting.

Onder de NBUG 1998 waren, in tegenstelling tot diens voorloper (de NBBP 1990), een vijftiengestig gevaren genoemd waarvoor dekking werd beoogd te geven. Volgens de toelichting kwamen deze gevaren (maar ook de meeverzekerde 'extra's') *'in grove lijn overeen (...) met hetgeen op dat moment in allerlei vormen in de markt gebruikelijk was'*. De VMZB 2021 voert op bijna identieke wijze deze vijftiengestig gevaren op in de lijst met gedekte gevaren. Wat dat betreft is er weinig veranderd en kan voor de uitleg van de VMZB 2021 inspiratie worden geput uit de NBUG 1998. De toelichting bij de NBUG 1998 bevat daarbij de nodige belichting van achtergrond van de diverse in de NBUG 1998 gebruikte begrips- en dekkingsomschrijvingen en blijft dus in principe belang houden.

Vervolgens is de NBUG 1998 in het najaar van 2001 met de invoering van de NBUG 2002 ontdaan van 'schoonheidsfoutjes' en aangepast aan de invoering van de euro.

De *bedrijfsschademodelvoorwaarden* hebben een min of meer soortgelijke route afgelegd (met een eerste versie in 1999), waarbij de VNAB in het najaar van 2001 de Nederlandse Beurs

Bedrijfsschadepolis voor Uitgebreide Gevaren ('NBBU 2002') introduceerde. Deze voorwaarden volgen qua stijl en dekking dezelfde lijn als de NBUG en zijn (eveneens) met toelichting gepubliceerd.

Dat moment is direct aangegrepen om een gecombineerde zaak- en bedrijfsschadedekking te realiseren: Nederlandse Beursvoorwaarden voor Zaak- en Bedrijfsschadeverzekering (NBZB 2002).

Vervolgens zijn de 2002-versies van de NBUG, NBBU en NBZB eind 2005 geüpdatet in verband met de invoering van het nieuwe verzekeringsrecht, resulterende in de 2006-edities van de NBUG, NBBU en NBZB.

De VMZB 2021 zijn op die condities gebaseerd, meer specifiek op de NBZB 2006. Alhoewel de VMZB 2021 qua beoogde dekking niet identiek is aan de thans in de markt gebruikelijke NBZB 2006, is het wel de bedoeling dat de VMZB 2021 op grote lijnen daarbij aansluit. Zie de op 28 juni 2021 gepubliceerde toelichting op de VMZB 2021 (hierna te noemen: 'Toelichting op de VMZB 2021'): '*De VMZB 2021 zijn ontwikkeld door de VNAB om meer aan te sluiten bij de huidige verzekeringsmarkt, zonder hiermee inhoudelijk grote dekkingswijzigingen aan te brengen*' (p. 1 Toelichting op de VMZB 2021).

Voor de praktijk is van belang dat de Toelichting op de VMZB 2021 inzicht geeft in de verschillen die bestaan tussen de nieuwe voorwaarden en de NBZB 2006, zowel qua *inhoudelijke wijzigingen* als qua taalkundige verduidelijkingen. Een 41 pagina's tellend vergelijkingsdocument tussen de NBZB 2006 en de VMZB 2021 biedt daarbij extra inzicht, waarbij de verschillen in onderwerpen in tabelvorm zijn gegroepeerd. De website van de VNAB biedt verder antwoorden op enige vragen die tijdens een online presentatie over de VMZB 2021 zijn gesteld.³

De Toelichting op de VMZB 2021 en de vergelijkingsversie verschaffen geen uitputtende toelichting op werking en inhoud van de onder de VMZB 2021 geboden polisdekking. De op de oude NBUG en NBBU geschreven toelichtingen en relevante rechtspraak blijven van belang voor de uitleg van polissen waarop de VMZB 2021 van toepassing worden verklaard. Ook *ter beurze* bestaande opvattingen over de uitleg van bepaalde termen blijven vanzelfsprekend van belang. Immers, de Toelichting op de VMZB 2021 geeft aan dat de VMZB 2021 aansluiten bij de 'huidige verzekeringsmarkt', zodat geen afwijking is beoogd van hetgeen thans onder het regime van de NBZB 2006 ter beurze onder bepaalde begrippen/dekkingen wordt verstaan. Om voornoemde redenen is het goed om naar de voorgangers van de VMZB 2021 te blijven kijken.

3. Systematiek VMZB 2021

Zoals aangegeven vertelt de Toelichting op de VMZB 2021 niet het gehele verhaal. Zo gaat deze toelichting niet in op de, door de opstellers voor de beursmarkt bekend veronderstelde, aard en systematiek van de geboden dekking. Om die reden is het goed om in deze bijdrage daar wel (kort) bij stil te staan.

Net als haar voorgangers gaat de VMZB 2021 uit van een *named perils*-systematiek: schade aan verzekerde gevaarsobjecten is alleen gedekt in het geval die schade is veroorzaakt door een door de polis genoemd gevaar (artikel 1, eerste zin, Module I). Is de schade veroorzaakt door een *niet*-genoemd gevaar, dan is er geen dekking. Zo is schade door corrosie,⁴ ontwerpfouten, verzakkingen/sinkholes⁵ niet als gedekt gevaar genoemd, alsook bijvoorbeeld schade door wateraccumulatie.⁶ In het geval een dergelijk, niet-genoemd gevaar op zelfstandige wijze zaakschade veroorzaakt, is die schade aldus niet onder de polis gedekt. Zouden partijen bij de verzekeringsovereenkomst dergelijke en andere niet standaard-verzekerde gevaren (wel) wensen te verzekeren, dan dient dat apart geclausuleerd te worden.

Wat nu als het verzekerde gevaar van brand een niet-genoemd (en aldus niet-gedekt) gevaar tot gevolg heeft en uit dat niet-gedekte gevaar schade voortvloeit? Voor dergelijke situaties bepaalt artikel 1, tweede zin, Module I dat die schade is gedekt als de niet-gedekte oorzaak het *directe* gevolg is van een (wel) verzekerd gevaar. Deze bepaling kan kort gezegd als een zogenaamde *ensuing loss*-bepaling worden aangemerkt, waarbij een keten van separate gevaren schade tot gevolg heeft (bijvoorbeeld door brand komt een gifwolk vrij, zie de toelichting bij de NBUG 2002). Slechts in incidentele gevallen is deze

relevant en ik volsta ten behoeve van deze bijdrage dan ook met de signalering dat deze dekking (die de valkuil heeft dat partijen in een semantische discussie terecht kunnen komen) ongewijzigd vanuit de NBZB 2006 is overgenomen.

In de systematiek van een *named perils*-polis geldt het uitgangspunt dat alleen genoemde gevaren zijn gedekt. De gevaren die niet genoemd zijn, zijn niet gedekt en behoeven niet door middel van een uitsluiting uitgesloten te worden. Door een verzekering te sluiten op basis van *named perils* geven partijen namelijk aan dat er slechts dekking is voor schade die door die genoemde gevaren is veroorzaakt. Als die positieve voorwaarden van de primaire dekkingsomschrijving niet zijn vervuld, biedt de polis geen dekking. Dit betekent dat een uitgebreide lijst met uitsluitingen bij een *named perils*-polis niet nodig is. Dit laat onverlet dat het ook weleens voorkomt dat uitsluitingen zijn opgenomen om geen misverstand te laten bestaan over het niet-gedekt zijn van een schade.

Wat betreft de uitsluitingen in het geval van de VMZB 2021 verdient opmerking dat het karakter van de daaronder geboden dekking niet uit het oog verloren mag worden. In het geval van brandschade is goed om te bedenken dat de polis dekking biedt tegen het *gevaar* van brand *ongeacht* de oorzaak van die brand. Dit kan een kortsluiting zijn in een machine, maar zo kan ook brand zijn ontstaan door een onbekende (dominante) oorzaak of door een vorm van onverzekerbaar molest. In het laatste geval bewerkstelligt de in de VMZB 2021 opgenomen molestuitsluiting (artikel 4.1 Module I) dat een door oproer afgebrand pand van dekking is uitgesloten.

Een uitgebreide lijst met uitsluitingen is (wel) aanwezig bij een polis die op basis van een *all risks*-systematiek is ingericht. Onder een dergelijke polis zijn in principe alle risico's gedekt, waarna die vervolgens in beginsel-brede dekking wordt teruggesnoeid met een uitgebreide lijst van uitzonderingen. De typering van 'All Risks'-polis kan doen vermoeden dat ook echt *alle* risico's onder de primaire dekkingsomschrijving vallen. Dit is een misverstand wat in de praktijk met name buiten de beurscontext nog weleens lijkt post te vatten. In mijn visie heeft het etiket 'All Risks' met name de functie om de door de polis gehanteerde systematiek te typeren. Op basis van de tekst van de positieve dekkingsomschrijving zelf is namelijk duidelijk dat niet zonder meer alle risico's zijn gedekt, daar tot uitdrukking wordt gebracht dat alleen dekking bestaat voor risico's met een *ongevalsmatig* karakter. Dit wordt veelal gedaan door opneming in de primaire dekkingsomschrijving van de frase 'plotseling en onvoorzien',⁷ waarbij het begrip 'onvoorzien' ook weleens wordt uitgewisseld voor 'onzeker', 'accidenteel', 'onverwacht' (vergelijk ook Engelse versies: 'sudden and accidental', 'sudden and unforeseen' enzovoort).

Het voordeel van een *all risks*-polis is dat alle uitsluitingen keurig zijn opgeschreven, daar waar die bij een *named perils*-systematiek meer *impliciet* zijn. Dit kan voor een niet-professionele verzekeringnemer minder transparant zijn. In de professionele omgeving van de beurspraktijk is dit (evenwel) een bekend en beproefd verschijnsel.⁸ Om de reden dat de kennis en kunde van de beursmakelaar (in principe) aan de verzekerde moet worden toegerekend, leidt dit in de praktijk niet tot noemenswaardige problemen.

Ik houd het bij deze globale beschouwingen over de systematiek van de VMZB 2021 en verschillen met andere type polissen. Het voert voor dit artikel te ver om dieper in te gaan op de diverse in de markt gebruikte type polissen, alwaar ook hybride varianten worden gebruikt, en (mogelijke) verschillen in uitwerking op het gebied van bewijslast en causaliteit.

4. De inhoud van de VMZB 2021

Inleiding

De VMZB 2021 bestaat uit vier delen: (1) een deel met algemene polisbepalingen (p. 4 e.v.), (2) een module zaakschade (p. 15 e.v.), (3) een module bedrijfsschade (p. 28 e.v.) en (4) een deel met begripsomschrijvingen (p. 33 e.v.). Het polisblad regelt welke module(s) van toepassing is/zijn en welke verzekerde som(men) en eigen risico('s) gelding heeft/hebben. Hieronder ga ik kort in op de inhoud.

Module I – zaakschade

De zaakschademodule biedt dekking tegen schade of verlies van verzekerde gevaarsobjecten voor zover veroorzaakt door de genoemde gevaren/gebeurtenissen. Dit zijn *grosso modo* dezelfde 25 gevaren/gebeurtenissen die reeds onder de NBZB 2006 waren/zijn gedekt. Belangrijke dekkingen voor gevaren als *brand* en *storm* zijn ongewijzigd gebleven, zodat voor de uitleg daarvan aansluiting gezocht kan worden bij de wijze waarop deze dekkingen onder de NBZB 2006, haar voorgangers en daarop lijkende condities werden en nog worden toegepast.

Ook voor causaliteitsperikelen geldt dat aansluiting bij de oude condities kan worden gezocht nu de VMZB 2021 op dit punt geen wijziging beogen. Na het arrest van de Hoge Raad van 4 juni 2021⁹ kan in dit verband overigens wel de vraag worden gesteld of partijen er niet goed aan doen in de polis te regelen welke causaliteitsmaatstaf (bijvoorbeeld de theorie van de *dominante cause*, toerekening naar redelijkheid, *causa remota*, enzovoort) gelding heeft. Zekerheidshalve kan alles worden geregeld, maar in mijn visie ligt dat in het geval van de voorgeschiedenis van de VMZB 2021 en het gebruik daarvan in de beurscontext, kort gezegd, minder voor de hand.

De dekking voor water-/neerslagschade is in de VMZB 2021 (wel) op onderdelen gewijzigd. Dat is reden om daar in deze bijdrage uitgebreider bij stil te staan. Daar waar de NBZB 2006 in artikel 2.2.8.5 een uitsluiting bevat voor schade door (i) constructiefouten en (ii) slecht onderhoud van het gebouw, is de reikwijdte van deze uitsluiting in artikel 2.8 VMZB 2021 ogenschijnlijk beperkt door enkele tekstuele toevoegingen, waardoor de uitsluiting minder breed lijkt te zijn. Zo volgt nu uit de letterlijke tekst dat waterschade door constructiefouten alleen is uitgesloten als de constructiefouten zijn ontstaan tijdens de 'bouw, aanbouw, verbouwing en renovatie' en slechts voor zover dit 'binnen de invloedssfeer van verzekerde en/of aan verzekerde gelieerde ondernemingen' ligt. Dit laatste geldt ook voor slecht onderhoud van het gebouw.

Bijzonder is dat in de Toelichting op de VMZB 2021 (p. 3) wordt gesteld dat deze toevoegingen slechts *verduidelijkingen* van de interpretatie van de in de NBZB 2006 gebezigde begrippen 'constructiefout' en 'slecht onderhoud' zouden zijn. Daarvan is in mijn visie geen sprake. Mij is niet bekend dat de thans in de VMZB 2021 opgenomen reikwijdtebeperkingen (reeds) onder het regime van de NBZB 2006 van toepassing worden geacht.¹⁰ Dit betreffen in mijn visie nieuwe elementen die (ten opzichte van niet alleen de NBZB 2006 maar reeds ook van de NBUG 1998) nadere eisen stellen aan de toepasselijkheid van de uitsluiting onder de vigeur van de VMZB 2021.

Wat betreft *constructiefout* wordt in de Toelichting op de VMZB 2021 aangegeven dat de uitsluiting van toepassing is als de verzekerde de *opdrachtgever* is voor de bouw/aanbouw/verbouwing/renovatie en bij die werkzaamheden door de constructeur een constructiefout wordt gemaakt. Volgens de toelichting is de uitsluiting niet van toepassing als de verzekerde slechts huurder is van het verzekerde gebouw, en evenmin in het geval verzekerde alleen koper is van een bestaand pand dat behept is met een gebrek. Daarmee lijkt de toelichting doorslaggevend te vinden in welke hoedanigheid de verzekerde tot de verrichte werkzaamheden staat. Omdat dit een nieuw element is, besteed ik daaraan hierna extra aandacht.

Bij eerste lezing van de toelichting is niet direct duidelijk wat de achterliggende ratio van de toevoeging in de uitsluiting is. Het gaat hier namelijk om een uitsluiting voor constructiefouten, waarvan de verzekerde zelf geen verwijt gemaakt kan worden. In het gegeven voorbeeld van de constructeur die een fout maakt, zal een opdrachtgever/verzekerde veelal niet doorgronden dat het pand met een constructiefout wordt geboren. Niettemin wordt deze fout in het kader van de polis aan de verzekerde toegerekend, omdat dit 'binnen zijn invloedssfeer' ligt gelet op het feit dat de verzekerde opdrachtgever is van de constructeur. Hiermee lijkt een zeker risico-criterium zijn intrede te hebben gedaan. Als dergelijke fouten op die wijze geacht worden binnen de *invloedsfeer* van de verzekerde te liggen, hoe zit dit dan met andere verhoudingen waarbij het risico van constructiefouten contractueel voor risico van verzekerde komt? Ik denk dan bijvoorbeeld aan gevallen van koop van een bestaand pand waarbij risico's volledig bij de koper worden neergelegd of aan gevallen waarin verzekerde bekend was (of behoorde te zijn) met het gebrek in de constructie van zijn pand.

Gelet op het feit dat de Toelichting op de VMZB 2021 (p. 4), in het geval van de uitsluiting voor slecht onderhoud (waarvoor dezelfde frase 'binnen de invloedssfeer van verzekerde' geldt), doorslaggevend

wordt geacht welke partij *contractueel* verantwoordelijk is, zie ik geen reden waarom dit voor constructiefouten anders zou liggen. Zo merkt de toelichting bij slecht onderhoud het navolgende op:

'Ook is in dit artikel door de opname van "binnen de invloedssfeer van verzekerde...", duidelijker aangegeven hoe de uitsluiting slecht onderhoud moet worden geïnterpreteerd. In beginsel is hier het uitgangspunt dat de opstaleigenaar verantwoordelijk is voor het onderhoud. Hier kan uiteraard in huurovereenkomsten of andere documenten van afgeweken worden of kunnen bijzondere omstandigheden een rol spelen. De uitleg van deze uitsluiting zal dus per geval beoordeeld moeten worden' (onderstreping toegevoegd; PvdV).

Dat lijkt bij constructiefouten ruimte te bieden voor andere situaties – dan die nu in de toelichting zijn genoemd – alwaar de uitsluiting toepassing vindt. Nogmaals: bij slecht onderhoud is de toevoeging ten opzichte van de oude condities (ook) nieuw. Volgens de hiervoor voor slecht onderhoud geciteerde toelichting is de contractuele allocatie van het risico doorslaggevend bij de vraag of de uitsluiting van toepassing is. Omdat dit geldt voor *slecht onderhoud* en er geen tekstueel onderscheid is voor *constructiefouten*, is verdedigbaar dat ook voor constructiefouten van belang is wie (eind)verantwoordelijk is, alsook dat 'bijzondere omstandigheden' daarbij steeds een rol kunnen spelen.

Kortom: het is er met de toevoeging in de VMZB 2021 niet eenvoudiger op geworden. Daar waar het onder het regime van de NBZB 2006 niet relevant is wie verantwoordelijk is voor de constructiefout of het slechte onderhoud (hetgeen als zelfstandig 'evenement' überhaupt geen gedekt gevaar is), lijkt dit voor deze bepaling wel een rol te spelen (volgens de letterlijke tekst van de toelichting in ieder geval bij slecht onderhoud).

Uiteraard is het niet zo dat partijen gebonden zijn aan acceptatie van de thans geformuleerde tekst: de VMZB 2021 dienen, evenals het geval was bij haar voorgangers, als *model* waarvan met clausules kan worden afgeweken. Gelet op het voorgaande lijkt het mij dan ook raadzaam te verduidelijken hoe de bepaling moet worden opgevat (tenzij partijen er simpelweg voor kiezen om op de 'oude' formulering terug te vallen). Het is ook op basis van de verdere toelichting namelijk niet duidelijk wat de objectief kenbare bedoeling van de uitsluiting is. Daarin wordt enerzijds de indruk gewekt dat de dekking onder de VMZB 2021 inhoudelijk hetzelfde is gebleven als onder de NBZB 2006. Anderzijds is in het geval van deze uitsluiting in de tekst zelf een 'verduidelijking' ingevoegd, waarvan gezegd kan worden dat dit geen verduidelijking is, maar juist een nieuw element introduceert. Dat botst met elkaar en doet de fundamentele vraag rijzen: houdt de (oude) rechtspraak en wijze waarop marktpartijen deze bepaling van NBZB 2006 al jarenlang interpreteren gelding of niet?

Waar wat mij betreft in ieder geval geen discussie over kan bestaan (alhoewel de toelichting dit niet expliciteert) is dat de uitsluiting voor constructiefouten niet alleen *ontwerpfouten* omvat (zoals het in de toelichting gegeven voorbeeld van de constructeur die een fout maakt) maar alle fouten in de constructie (onverschillig de oorzaak daarvan). Ook gebreken in de constructie door *uitvoeringsfouten* (inclusief levering van gebrekkige materialen), vallen in mijn visie onder het begrip constructiefouten. Onder de vigeur van de NBUG 2002 heeft het hof Amsterdam in dit verband het navolgende overwogen:

*'Naar de rechtbank op goede gronden heeft overwogen, die het hof overneemt en tot de zijne maakt, is van belang dat in de tekst van de desbetreffende polisbepaling de term constructiefout zonder nadere concretisering is opgenomen. Volgens normaal spraakgebruik ziet de term constructiefout niet alleen op ontwerpfouten maar ook op fouten in de constructie als gevolg van uitvoeringsfouten. De conclusie is dan ook dat voor de door Remco c.s. en Drienveld voorgestane beperkte uitleg geen aanleiding bestaat. Verder verdraagt de door Remco c.s. voorgestane uitleg van het begrip constructiefout zich niet met het feit dat in de bepaling ook schade door slecht onderhoud van het gebouw wordt uitgesloten. Zoals verzekeraars terecht hebben betoogd blijkt daaruit juist dat verzekeraars geen dekking willen bieden voor schade die het gevolg is van gebreken in het gebouw, of die nu op de ontwerptafel, bij de uitvoering van het ontwerp of na de bouw bij het onderhoud van het gebouw zijn ontstaan.'*¹¹

Deze rechtspraak behoudt in mijn visie haar belang voor de interpretatie van de VMZB 2021.

Zoals eerder aangegeven, behoudt relevante rechtspraak ook haar relevantie voor de uitleg van andere in de VMZB 2021 gebezigde begrippen. In dit verband is vermeldingswaardig dat het vereiste van 'plotseling' als bedoeld in artikel 2.8.1 NBZB 2006 (nu artikel 2.8 sub a VMZB 2021) in de praktijk vaak tot discussie leidt bij schade door uitstroom van water uit leidingen. De polistekst vereist dat het defect 'plotseling' moet zijn opgetreden. Over de uitleg van dat begrip bestaat, net als bij de concrete toepassing van 'plotseling' bij *all risks*-polissen, verschil van inzicht. Zo kan discussie bestaan over de vraag over het losschieten van een slang met waterschade tot gevolg kwalificeert als 'plotseling' als dit komt doordat een koppeling niet goed is aangedraaid. De introductie van de VMZB 2021 beoogt deze discussie niet definitief te beslechten. Een relevante factor die bij de uitleg een rol kan spelen, is wellicht wel de toelichting die de Technische commissie Brand van de VNAB tijdens de online-presentatie van de VMZB 2021 in dit verband heeft gegeven. Zo kwam tijdens die presentatie aan de orde of schade die ontstaat doordat een derde een koppeling niet goed heeft aangedraaid, onder het artikel is gedekt. Door de Technische commissie Brand werd het antwoord gegeven dat je niet kan spreken van een plotseling optredend defect als iets niet goed heeft gezeten/gefunctioneerd.¹² Los van de vraag naar de juridische waarde van dergelijke uitlatingen tijdens een presentatie voor de uitleg van een polis, werd voor deze beantwoording eerst de disclaimer geplaatst dat dit 'voer is voor juristen' en het bij een rechter anders kan uitpakken.

Het is in mijn visie (evenwel) geen vreemde gedachte dat iets dat altijd al kapot/defect is geweest, niet in een later stadium 'plotseling' defect kan raken. Het was dan immers al niet goed. Dit is conform de heersende opvattingen in literatuur en jurisprudentie bij het leerstuk van materiële schade: een zaak moet eerst 'gaaf' zijn alvorens het kan beschadigen.

Module II – bedrijfsschade

De dekking voor bedrijfsschade volgt in de VMZB 2021 dezelfde systematiek als in de NBZB 2006: voor zover sprake is van onder module I gedekte zaakschade is daardoor ontstane bedrijfsschade gedekt. In vergelijking met de NBZB 2006 is nieuw dat er een keuzemogelijkheid is geïntroduceerd om de schade af te wikkelen, namelijk op basis van verlies van (a) omzet of (b) productie. Van belang is dat deze door de verzekerde te maken keuze vóórafgaande aan de vaststelling van de schade dient plaats te vinden door mededeling aan de experts van verzekeraars.

Omdat een vermindering van omzet iets anders is dan vermindering van productie kan een keuze van een verzekerde voor de een of de andere optie voor de vaststelling van de omvang van de onder de polis gedekte bedrijfsschade voordelig/nadelig uitpakken. Het is aldus voor een verzekerde (bijgestaan door zijn makelaar) goed om daarover op voorhand na te denken hoe dit voor zijn onderneming eventueel zal kunnen uitpakken.

Vanuit het oogpunt van de verzekeraar is het ook zinvol om een en ander in ogenschouw te houden. Mocht regres van de schade op een aansprakelijke partij mogelijk zijn, dan kan het zo zijn dat onder de polis uitgekeerd productieverlies niet zonder meer op een aansprakelijke partij verhaalbaar is. *Productieverlies* betekent namelijk niet per definitie op een aansprakelijke partij verhaalbaar *omzetverlies*,¹³ bijvoorbeeld omdat er nog afdoende voorraad voorhanden is.

Deel algemene bepalingen en begrippen

Het deel van de VMZB 2021 dat de algemene voorwaarden bevat, herbergt diverse wijzigingen ten opzichte van de NBZB 2006. Een viertal passeert hieronder de revue.

Allereerst, om aan te haken bij het laatste onderwerp in de vorige paragraaf, is in artikel 11 bepaald dat alle op de polis betrokken verzekeraars zullen handelen in overeenstemming met de Bedrijfsregeling Brandregres als zij regres zoeken. Dit is gedaan zodat ook de niet-aangesloten verzekeraars aan die regeling zijn gebonden. Voor deze niet-aangesloten verzekeraars betekent zulks dat ongeclausuleerde toepasselijkheid van de VMZB 2021 op de polis met zich brengt dat regresmogelijkheden worden beperkt. De belangrijkste beperkingen houden, kort gezegd, in dat (i) regres alleen mogelijk is in het geval de aangesproken partij (tevens) kan worden aangesproken voor onrechtmatig handelen/nalaten

van een persoon en (ii) geen regres mogelijk is tegenover (a) particulieren en (b) niet-particuliere huurders, pachters, lessees, bruikleners en bewaarnemers van de beschadigde zaak, en (iii) regreszoekende derden in beginsel voorrang hebben op te verhalen bedragen boven verzekeraars.

Ten tweede is de maximale vergoeding van de kosten van de contra-expert uitgebreid ten opzichte van de NBZB 2006. Waar dit onder artikel 8.4 van de NBZB 2006 nog is beperkt tot maximaal het bedrag dat de door verzekeraars benoemde experts in rekening brengen, is dit in artikel 5 VNZB 2021 opgehoogd tot maximaal 130 procent daarvan.

Ten derde is noemenswaardig dat eventuele geschillen volgens artikel 24 VMZB 2021 alleen kunnen worden voorgelegd aan de rechtbank Rotterdam. Amsterdam is komen te vervallen.

Als laatste is het goed om te noemen dat de definitie van 'gebouw' is aangepast/uitgebreid. Onder de oude condities bestond weleens discussie over de vraag of een object als 'gebouw' moest worden aangemerkt of niet.¹⁴ Nu is toegevoegd dat onder gebouw mede wordt verstaan: '*(...) elke constructie van enige omvang van hout, steen, metaal of ander materiaal. Deze constructie dient direct of indirect of met de grond verbonden te zijn, of steun te vinden in of op de grond, zoals maar niet beperkt tot schuren, loodsen, portacabins en terreinafscheidingen.*' Daarnaast is in de Toelichting op de VMZB 2021 (p. 6) aangegeven dat zonnepaneleninstallaties worden beschouwd als onderdeel van het gebouw als die daarmee zijn verbonden (zonnepanelen op het dak), maar op zichzelfstaande zonnepaneelvelden (gelegen naast het gebouw) '*geen gebouw [zijn] binnen deze definitie*'. De kennelijke bedoeling van de opstellers is dat die als zodanig apart moeten worden verzekerd en aldus niet automatisch in de dekking meegenomen kunnen worden. Uit de FAQ op de website van de VNAB blijkt dan weer dat 'opstellingen op een parkeerplaats op het terrein, zolang het maar een gebouw gebonden installatie is' wel zijn meeverzekerd. Bij onduidelijkheid is het zinvol dit in individuele gevallen apart te clausuleren.

5. Afronding

De VMZB 2021 is grotendeels een bestendiging van de veelgebruikte NBZB 2006. Daarmee blijven daaronder gevormde rechtspraak, literatuur en opvattingen grotendeels waarde behouden. Niettemin is het voor partijen goed om rekenschap te geven van de punten die wel met de VMZB 2021 zijn veranderd, althans lijken te zijn veranderd. Op onderdelen, waarvan ik de belangrijkste in deze bijdrage heb aangestipt, kan dat relevante implicaties hebben of in ieder geval tot discussie leiden.

Noten

¹ Zie over uitleg van beurspolissen bijvoorbeeld Asser/Wansink, Van Tiggele & Salomons 7-IX 2019, nr. 347.

² Zie over de VMZB 2021 (ook) het in oktober in *de Beursbengel* verschenen artikel van P.W.M. van Breukelen getiteld 'De nieuwe beursvoorwaarden brand: oude wijn in nieuwe zakken?'

³ Zie <https://www.vnab.nl/Pages/nl-NL/Algemeen/faq-nieuwe-modelvoorwaarden-brand>. De presentatie werd op 28 juni 2021 gehouden. Na afloop werden de voorwaarden op de website van de VNAB gepubliceerd.

⁴ Vergelijk rechtbank Rotterdam 21 januari 2009, [ECLI:NL:RBROT:2009:1979](https://www.rechtspraak.nl/Juridische%20praktijk/ECLI/ECLI:NL:RBROT:2009:1979), waarin de rechtbank overwoog dat geen dekking bestond voor corrosie als schadeoorzaak. Daarmee werd schade door het falen van een door corrosie verzwakte scheepsmast tijdens storm niet gedekt geoordeeld. Voor de goede orde: op de aldaar centraal staande polis waren niet de NBUG of NBZB van toepassing.

⁵ Zie de arresten van het hof Den Haag van 31 januari 2021, [ECLI:NL:GHDHA:2021:111](https://www.rechtspraak.nl/Juridische%20praktijk/ECLI/ECLI:NL:GHDHA:2021:111) en [ECLI:NL:GHDHA:2021:110](https://www.rechtspraak.nl/Juridische%20praktijk/ECLI/ECLI:NL:GHDHA:2021:110), over de dekking voor schade door sinkhole/verzakking onder op NBUG geïnspireerde condities. Voor de transparantie merk ik op bij deze procedure betrokken te zijn geweest.

⁶ Zie de hiervoor genoemde website van het VNAB, waarin op een vraag is aangegeven dat wateraccumulatie niet standaard onder de dekking is opgenomen.

⁷ Zie het arrest van de Hoge Raad van 9 juni 2017, [ECLI:NL:HR:2017:1055](#), r.o. 3.3.2 (*Corrosieoven*).

⁸ Zie over het *named perils*-karakter van de NBUG 1998 bijvoorbeeld het artikel van Drion, *VA* 1999, 2.

⁹ Zie: [ECLI:NL:HR:2021:815](#) inzake *Bosporus/ASR*.

¹⁰ In over deze bepaling gepubliceerde rechtspraak komt dit ook niet ter sprake.

¹¹ Hof Amsterdam van 25 juli 2017, [ECLI:NL:GHAMS:2017:3852](#). Dit oordeel is door de Hoge Raad in zijn arrest van 14 december 2017 ([ECLI:NL:HR:2018:2261](#)) vanwege cassatietechnische redenen in stand gelaten.

¹² Zie verder de FAQ op de website van de VNAB over artikel 2.8 VMZB 2021: '*Voor dekking onder dit artikel moet allereerst sprake zijn geweest van een goed functioneren.*'

¹³ Vergelijk Hoge Raad 18 april 1986, [ECLI:NL:HR:1986:AC9304](#), (*ENCI/Lindelauf*).

¹⁴ Zie rechtbank Amsterdam 3 februari 20210, [ECLI:NL:RBAMS:2010:BM0448](#) over de vraag of een werf-/portaalkraan als 'gebouw' in de zin van de NBUG moet worden aangemerkt.

Keywords

Beursvoorwaarden
Brandpolis
Constructiefout
Named perils
NBZB

Auteur(s)

Patrick van der Vorst

Advocaat bij VanNiekerkCieremans te Rotterdam, tevens redacteur van VAST

[LinkedIn](#)